

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Frie Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne om initiativer på asbestområdet

Selvom anvendelse af asbest blev forbudt i Danmark for over 35 år siden, og der gælder skrappe regler ved fjernelse af asbest, er der fortsat ansatte, der bliver udsat for asbest – særligt i byggebranchen.

De senere år er vi kommet langt med at beskytte mod udsættelse for asbest, bl.a. med initiativerne i asbestaftalen fra 2018. Der er også gennem onlineværktøjet asbest-huset.dk, som er udviklet af BFA Bygge & Anlæg, sket en væsentlig forbedring og styrkelse af informationen om, hvor man kan finde asbest i bygninger, og hvordan man skal beskytte sig, når man fjerner det. Endvidere er den danske grænseværdi for asbest blevet skærpet betydeligt, så den i dag er blandt de laveste i Europa, ligesom tilsyn med asbest prioriteres højt af Arbejdstilsynet.

Partierne bag denne aftale er imidlertid enige om, at der er behov for, at indsatsen mod udsættelse for asbest skal styrkes yderligere. Aftalepartierne er derfor enige om at iværksætte 12 yderligere initiativer, der skal styrke indsatsen.

Aftalepartierne er enige om:

- *Bedre vejledning om asbest i tilstandsrapporten*
Sikkerhedsstyrelsen udvider vejledningen om asbest i tilstandsrapporten ved at henvise til BFA Bygge & Anlægs hjemmeside asbest-huset.dk, så nye husejere ved boligkøb i endnu højere grad bliver gjort opmærksom på de sundhedsfarer, der er forbundet med at indånde støv fra eventuel asbest i byggematerialer.
- *Udvidelse af sælgeroplysningskemaet*
For at styrke informationen om asbest til forbrugere og ansatte i byggebranchen i forbindelse med hussalg udvider Sikkerhedsstyrelsen sælgeroplysningskemaet med oplysninger om sælgers kendskab til asbestforekomster i boligen.
- *Asbestprotokol skal sendes til den ansatte*
Virksomhederne er i dag forpligtet til at registrere ansatte, der med deres arbejde kan blive udsat for asbeststøv, i en såkaldt asbestprotokol, som virksomhederne skal opbevare i mindst 40 år. Arbejdsgiver forpligtes fremadrettet til at sende asbestprotokoller til de berørte ansatte, fx via e-Boks eller mit.dk, så de ansatte selv vil kunne opbevare deres protokoller til en eventuel senere arbejdsskadesag. Initiativet vil nødvendiggøre en ændring af arbejdsmiljøloven. Som supplement hertil vil Arbejdstilsynet arbejde videre med at afdække de økonomiske og administrative konsekvenser ved en eventuel etablering af en digital platform for registrering af asbestprotokoller.

- Styrket indsats over for asbestovertrædelser*

Arbejdstilsynets muligheder for at påbyde en virksomhed at beskytte medarbejderne mod udsættelse for asbest er i dag i nogle tilfælde udfordret af, at arbejdet allerede er stoppet, når Arbejdstilsynet ankommer til arbejdsstedet. Arbejdstilsynet vil fremadrettet ændre praksis, så der bliver mulighed for at træffe afgørelse i visse sager om materielle overtrædelser af asbestreglerne, selvom arbejdet ikke længere pågår på tidspunktet for tilsynsbesøget. Endvidere ændrer Arbejdstilsynet praksis, så der lempes delvist på beviskravene i sager om grove overtrædelser af asbestreglerne, hvor spørgsmålet om straf vurderes.
- Indførelse af kompetencepåbud på asbestområdet*

Arbejdstilsynet har i dag mulighed for at reagere med et kompetencepåbud over for alvorlige eller komplekse overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen. Det er dog ikke tilfældet på asbestområdet. Arbejdstilsynet vil fremadrettet ved alvorlige og/eller komplekse overtrædelser af nogle dele af asbestreglerne få mulighed for at afgive et kompetencepåbud om, at virksomheden fx skal anvende en rådgivningsvirksomhed til at forebygge, at tilsvarende problemer opstår i fremtiden. Initiativet etableres som en toårig forsøgsordning, hvorefter det evalueres. Herefter skal aftalepartierne drøfte, hvorvidt ordningen skal fortsættes.
- Luftmålinger af asbeststøv*

Efter sænkelsen af grænseværdien for asbest i arbejdsmiljøet er der behov for mere viden om overholdelse af grænseværdien ved forskellige typer arbejdsprocesser. Arbejdstilsynet vil gennemføre et måleprojekt med luftmålinger af asbeststøv ved forskellige arbejdsprocesser og beskyttelsesforanstaltninger med henblik på at vurdere behovet for evt. yderligere tiltag for at sikre tilstrækkelig beskyttelse af de ansatte. Forslaget skønnes at medføre omkostninger på i alt 1,7 mio. kr., som finansieres inden for Beskæftigelsesministeriets ramme.
- Undersøgelse af behov for autorisationsordning mv.*

For arbejde med asbestholdige materialer er der bl.a. krav om, at de ansatte har en arbejdsmiljøfaglig uddannelse, og at virksomheder, der foretager indvendigt arbejde med nedrivning af asbestholdige materialer, skal anmelde arbejdet til Arbejdstilsynet, inden arbejdet påbegyndes. Arbejdstilsynet har derudover for nylig gennemført en gennemgang som viser, at 10 ud af 15 europæiske lande, har en ordning, hvor arbejde med asbest kræver autorisation eller lignende. På den baggrund vil Arbejdstilsynet drøfte med arbejdsmarkedets parter, hvorvidt der er behov for at supplere de nuværende krav til virksomheder, der arbejder med asbest (fx med en autorisationsordning eller lignende). Aftalepartierne vil på den baggrund drøfte behovet for en autorisationsordning.
- Afdækning af uddannelsesbehov*

Arbejdsmarkedets parter opfordres til gennem efteruddannelsesudvalgene at afdække, om der er et behov for yderligere efteruddannelses tilbud inden for håndtering af asbest. Ligeledes opfordres arbejdsmarkedets parter gennem de relevante faglige udvalg til at afdække, om der er et behov for at medtage asbest som et selvstændigt undervisningsområde på erhvervsuddannelserne.

- *Registrering af asbestforekomster i BBR*
Der gennemføres en undersøgelse af konsekvenserne af et krav til bygnings- ejere om indberetning af asbestforekomster i Bygnings- og Boligregistret (BBR), herunder om det vil kunne bidrage til øget beskyttelse af ansatte. Som en del af undersøgelsen vil de økonomiske og administrative konsekvenser blive afdækket, samt eventuelle administrative byrder. Når resultatet af vurderingen foreligger, drøftes det med aftalepartierne.
- *Brug af oplysninger fra byggeaffald med problematiske stoffer*
Oplysningerne om byggeaffald vil muligvis kunne bidrage med viden, som kan styrke og målrette Arbejdstilsynets tilsyn med arbejde, hvor der forekommer asbest og også øvrige problematiske stoffer i ældre byggematerialer. Arbejdstilsynet undersøger muligheden for at igangsætte et pilotprojekt i samarbejde med en kommune for at belyse, hvorvidt Arbejdstilsynet kan bruge miljøoplysninger om anmeldt byggeaffald med problematiske stoffer til at styrke tilsynsindsatsen. Forslaget forventes at indebære omkostninger på i alt 0,9 mio. kr. som finansieres inden for Beskæftigelsesministeriets ramme.
- *Erfaringsopsamling for særlig tilsyns- og kommunikationsindsats*
Arbejdstilsynet igangsatte i december 2021 en tilsynsindsats på asbestområdet i VVS- og blikkenslagerbranchen. Indsatsen har haft fokus på dialog og vejledning om asbestreglerne, herunder bl.a. retningslinjer for forundersøgelser, uddannelseskra v og beskyttelsesforanstaltninger. Aftalepartierne forpligter sig på at følge op på erfaringerne fra denne særlige tilsyns- og kommunikationsindsats med henblik på at vurdere, om det vil være givtigt at udvide indsatsen til flere virksomheder og til flere relevante brancher, der arbejder med nedrivning og fjernelse af asbestholdige materialer.
- *Opfølgning på teknisk udredning om indkapsling vs. sanering*
Arbejds miljøforskningsfonden bevilgede i 2020 2,1 mio. kr. til en teknisk udredning om indkapsling kontra sanering af asbest. Projektet har til formål at styrke beslutningsgrundlaget for valg af indkapsling vs sanering af asbest i bygninger. Aftalepartierne vil bede arbejdsmarkedets parter i Arbejds miljørådet om at følge op på resultaterne af den tekniske udredning, som forventes afsluttet med udgangen af 2022. På den baggrund vil aftalepartierne drøfte undersøgelses resultater.

Videre proces

Aftalen har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne vil årligt blive orienteret om udmøntningen af aftalen, indtil initiativerne er færdigimplementerede.